

- Johannem Benedicto consiliarium eius et ser Johannem Baffo camerarium Crete
 5 super facto mortis ser Johannis Delphino debeant cassari et anichillari cum
 omnibus suis exemplis et sequutis et dependentibus ex eis exceptis omnibus
 attestationibus et scripturis productis et acceptis, seu que produci uel accipi pos-
 sent uel uellent in fauorem communis et dictis et deffensionibus depositis in
 10 scriptis per suprascriptos inculpato dum erant carcerati et dictis testium produ-
 ctorum per predictos qui remaneant in statu et condictione quibus essent, si
 dicte proclamationes facte fuissent cum ordine. Et si aliqui testes forent dati in
 notis per aliquos uel aliquem predictorum qui nec fuissent accepti, debeant accipi
 si uidebitur duche Crete et eius consiliarijs uel maiori parti eorum intelligendo
 quod dicta testium accepta, uidelicet qui forent principales aut propinqui uel
 15 serui, siue sclauu uel famuli, siue uillani principalium, aut alij qui de jure non
 deberent admitti sit nullus uigor ualoris uel roboris. Et quod committatur duche
 Crete et eius consiliarijs, quod in factis predictis procedant et faciant, sicut eis
 18 uel maiori eorum parti uidebitur esse iustum seruatis que superius dicta sunt.

23

Ἀνακοινούται ἡ ἀπόφασις περὶ ἀκυρώσεως τῆς ἀποφάσεως ὑπὲρ Νικολάου Σαγρέδου καὶ τῆς κοινό-
 τητος ὑπὸ τοῦ συμβουλίου τῶν 40, ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως τῶν ἀριθμῶν 1, 16, 19. 1353, Δεκεμβρίου 6.

F^o 125^{to} Millesimo trecentesimo LIII, die VI Decembris.

- Capta. Cum quedam sententia executionis olim lata per ser Donatum Grioni
 tunc consiliarium Crete et camerarium qui tunc erant, in fauorem communis et
 ser Nicolaum Sacreto qui tenet casale Schalaui ad afflictum a communi contra
 5 ser Marcum Gradonico et ser Michaellem Cornario de Candida, fuerit per con-
 silium de XL reuocata, reuertentibus partibus in statu primo. Et iustum sit et
 conueniens ut dictum factum expedite cognoscatur pro jure communis et specia-
 lium personarum; uadit pars quod scribatur efficaciter duche et consiliarijs Crete
 quod quam cicius esse potest examinando jura communis et specialium persona-
 10 rum debeant in dicto facto cognoscere et terminare quod cognouerint esse justum,
 dando expeditionem negotio, ita quod rationes communis discernantur a ratio-
 12 nibus specialium personarum, rescribendo nobis quicquid fecerint superinde.

24

Ὁ κάτοικος Χανίων καὶ τιμαριοῦχος Μάρκος Βενιέρης τοῦ ποτὲ εὐγενοῦς Βαρθολομαίου ἀνέφερε τὰ
 ἑξῆς :

Ὅτε τὰ Κύθηρα ἐκυριαρχοῦντο ὑπὸ εὐγενοῦς Ἑλλήνος ἐπιζήσαντος τῶν τριῶν εἰς τοὺς ὁποίους ὁ
 Αὐτοκράτωρ εἶχε παραχωρήσει τὴν νῆσον, συνέπεσε τυχαίως νὰ μεταβῇ εἰς τὴν νῆσον ὁ Βαρθο-
 λομαῖος Βενιέρης πατὴρ του, ὁ ὁποῖος συνδεθεὶς μετὰ τοῦ κυριάρχου τῆς νήσου, προῆλθεν εἰς



διαπραγματεύσεις, ὅπως δοθῇ εἰς αὐτὸν ἡ νῆσος, παρέχων τὴν ἐλπίδα, ὅτι ἤθελε λάβῃ ὡς σύζυγον τὴν θυγατέρα τούτου, προσποιηθεὶς τὸν ἄγαμον. Ἐπανελθὼν ἐκ Κρήτης μετὰ τινὰς προετοιμασίας ἔλαβε τὴν νῆσον παρὰ τοῦ Ἑλλήνος κυριάρχου καὶ τὴν θυγατέρα του ὡς σύζυγον. Ἐκ τοῦ γάμου τούτου ἐγεννήθη ὁ ἀναφερόμενος Μάρκος. Ἐν τοσοῦτῳ ὅμως περιῆλθεν εἰς γνῶσιν τοῦ εὐγενοῦς Ἑλλήνος καὶ τῆς θυγατρὸς του, ὅτι ὁ Βαρθολομαῖος οὗτος ἦτο ἔγγαμος, τότε δὲ ἡ θυγάτηρ δὲν ἠθέλησε πλέον νὰ παραμείνῃ μετ' αὐτοῦ, θεωρήσασα ἑαυτὴν ὡς ἐξαπατηθεῖσαν. Παρὰ ταῦτα ὁ Βαρθολομαῖος οὗτος καὶ ὁ ἀδελφός του Νικόλαος καὶ πάντες οἱ συγγενεῖς του ἔθεσαν τὸν Μάρκον ἐν ἴσῃ μοίρᾳ μετὰ τῶν ἄλλων τέκνων τοῦ Βαρθολομαίου καὶ διένειμον τὴν περιουσίαν ἐξ ἴσου, τὸ μερίδιόν του ἐκ τῆς ὁποίας κρατεῖ καὶ διαχειρίζεται καὶ συνεισφέρει τὰς τιμαριωτικὰς ὑποχρεώσεις ἐξ ἴσου μετὰ τῶν ἄλλων. Ὡς ὑπήκοος ὑπῆρξε πάντοτε πιστὸς καὶ ἑτοιμὸς εἰς τὰς διαταγὰς τῆς κυριαρχίας ἰδιαιτέρως δὲ κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Βάρδα Καλλέργη καὶ τοῦ Καψοκαλύβη καὶ εἰς ἄλλας περιστάσεις. Διὰ τὰς ὑπηρεσίας του ταύτας οἱ ρέκτορες προέτεινον νὰ ἐγγραφῇ μέλος τοῦ Μείζονος Συμβουλίου Χανίων καὶ νὰ ἀπολαμβάνῃ τῶν τιμητικῶν διακρίσεων καὶ ὀφφικίων, πρὸ πάντων καθ' ὅσον πλείστοι εὐγενεῖς μὴ νόμιμοι ἐνεγράφησαν ὡς μέλη τοῦ συμβουλίου τούτου. Ἐφ' ᾧ ἀποφασίζεται, ὅπως ὁ Μάρκος Βενιέρης ἔνεκα τῶν πρὸς τὴν Βενετίαν ὑπηρεσιῶν του, ἐγγραφῇ μέλος τοῦ Μείζονος Συμβουλίου Χανίων, ὡς οἱ ἄλλοι τιμαριούχοι καὶ νὰ δύναται νὰ κατέχῃ ὀφφίκια καὶ νὰ τῷ ἀπονέμονται προνόμια, ὡς εἰς ἄλλους τιμαριούχους. 1353, Δεκεμβρίου 17.

F^o127^r Millesimo trecentesimo LIII, die XVII Decembris.

1

Capta. Cum Marcus Uenerio habitator et pheudatus noster Canee filius quondam uiri nobilis Bartholomei Uenerio de Creta ciuis et fidelis noster exposuerit coram nobis quod dum insula Cederici teneretur per tres nobiles grecos, quibus eam Imperator concesserat et recedentibus duobus ex eis remansisset in unum, accidit quod dictus Bartholomeus pater suus casualiter ueniens ad ipsam insulam, contracta familiaritate cum domino ipsius insule fuit in uerbis cum eo de habendo dictam insulam, dando eidem spem, quod acciperet filiam suam in uxorem, fingens se uxorem aliam non habere. Et dum redisset Candidam, facto quodam apparatu redijt et accepit dictam insulam accepta filia dicti nobilis greci sub nomine uxoris, et cum ea stetit uelut uir per aliquod tempus in quo tempore genuit dictum Marcum Uenerio. Set peruento ad noticiam dicti nobilis et filie quod ipse Bartholomeus habebat aliam uxorem, statim recessit nec unquam amplius uoluit esse secum, reputans se deceptam. Uerum ipse Bartholomeus et frater eius ser Nicolaus et omnes sui ipsum Marcum semper tractauerunt et tractabant equaliter cum alijs filijs dicti Bartholomei indifferenter et in bonis suis remansit equalis cum alijs pro parte eum contingente, quam hodie tenet et seruit et facit serui milicias suas, sicut alij fratres sui et cum persona et hauere suo semper fideliter fuit dispositus ad omnes honores et mandata nostra ac rectorum nostrorum tam tempore nobilis uiri ser Berthucij Grimani tunc rectoris Canee in guerra Uarde Calergi, ubi de hauere et persona laudabiliter se ges-

5

10

15

20



sit quam tempore nobilium uirorum ser Pauli Lauredani, tunc rectoris ibidem et ser Justiniani Justiniani prouisor, in guerra Capsocaliui, quod in multis alijs casibus; et prefati nobiles et alij quamplures ipsum de magna fidelitate et bona
 25 dispositione in omnibus honoribus nostri dominij plurimum recomendant. Cumque quamplures ex rectoribus nostris a se permisissent quod fuisset de consilio Canee et quod potuisset habere de officijs et beneficijs deinde sicut alij, maxime quia ut dicitur plures alij non legittimi similiter sunt de ipsis consilijs, tamen sperans semper de gratia nostra elegerit potius id obtinere a ducali dominio; uadit pars
 30 quod dictus Marcus Uenerio propter merita sua possit esse de consilio Canee sicut alij pheudati deinde et quod possit habere de officijs et beneficijs sicut
 32 ceteri pheudati nostri iam dicti. Et si consilium etc.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Οί αύξοντες άριθμοί τών σημειώσεων άντιστοιχοῦσι πρὸς τὸν αύξοντα άριθμὸν τών θεσπισμάτων.

Σημείωσις. Τά θεσπίσματα τὰ ἔχοντα ἐπονσιώδη σημασίαν ἢ ἀφορῶντα διορισμοὺς παρατίθενται ἐν Ἑλληνικῇ περιλήψει.

1. 16. 19. 23. Ἐνδιαφέρουσα ὑπόθεσις κτηματικῆς διαφορᾶς, παρατιθεμένη ἐν ἐκτάσει πρὸς κατανόησιν τῆς πολυπλόκου διαδικασίας, ἣτις ἀπητεῖτο πολλάκις ἔνεκα τῆς ἐπὶ βραχὺ διάστημα θητείας τῶν ρεκτόρων.

7. Εἶναι ἄξιον παρατηρήσεως, ὁ διατασσόμενος ἔλεγχος, εἰς τὴν διαχείρισιν τῆς τελευταίας δεκαετίας.

18. Λίαν ἐπίσης ἐνδιαφέρον ζήτημα, ἀπὸ ἀπόψεως δικαίου, τὸ ζήτημα τῆς ροῆς τῶν ὑδάτων καὶ τῆς λήψεως αὐτῶν ὑπὸ τῶν παροχθίων.

Οἱ τιμαριωτικοὶ θεσμοὶ ἀνεγνώριζον κυριότητα ὅχι μόνον τῶν πηγῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν ρεόντων ὑδάτων, ἥτοι τιμαριοῦχος χωρὶς νὰ εἶναι κύριος τῆς πηγῆς εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ χρησιμοποιῇ τὰ ρέοντα ὕδατα, ἔστω καὶ ἂν προηγούντο τῶν κτημάτων του κτήματα, ἄλλων τὰ ὁποῖα διὰ τοῦ τρόπου τούτου κατεδικάζοντο εἰς ξηρασίαν, ἐν ᾧ θὰ ἠδύναντο εὐχερῶς νὰ ἀρδεύωνται. Ἡμπόδιζε δηλονότι οἷον δῆποτε νὰ ἀρδεύσῃ.

Τὸ δικαίωμα τοῦτο ἀντιτιθέμενον εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Ρωμαϊκοῦ Δικαίου ἐφηρμόζετο καθ' ἣν ἐποχὴν τὸ τιμαριωτικὸν σύστημα εὕρισκετο ἐν ἰσχύϊ. Ἐν Ἑπτανήσῳ ἐφηρμόσθη μέχρι ἐσχάτων ἀκόμη καὶ μετὰ τὴν ἀπαλλοτριώσιν τῶν τιμαρίων τῷ 1894, ὅτε οἱ παρόχθιοι στερούμενοι τοῦ εὐεργετήματος τοῦ ρέοντος ὕδατος, πρᾶξικοπηματικῶς ἐχρησιμοποίησαν τὰ ρέοντα ὕδατα, στερῆσαντες οὕτω ὡς προηγούμενοι τὸν ἀπὸ τῆς Βενετοκρατίας ἔλκοντα τὴν κυριότητα παρόχθιον. Τὰ Ἑλληνικὰ δικαστήρια ἐδικαίωσαν τοὺς παροχθίους μὴ λαβόντες ὑπ' ὄψει τοὺς τίτλους κυριότητος τῆς Βενετοκρα-